

Splošne vesti

— Učiteljicam in voditeljicam gospodinj-sko nadaljevalnih šol! Ze od 1. 1935. se nismo sestale. Da odbor učiteljic gospod. nad. šol vsaj deloma ustreže splošni želji po delovnem občestvu, se bo vršil dne 24. aprila 1938. v Ljubljani sestanek voditeljic in učiteljic gospodinj-sko nadaljeval. šol. Delo se bo vršilo po običajnem dnevnem redu delovnega občestva. — Podrobni program objavimo prihodnjič, kot tudi kraj zborovanja. Tovarišice, pripravljajte predloge že sedaj, da po tolikem presledku znova dokazujemo, da je naše delo potrebno in kmetski ženski mladini dobrodošlo. Uredite svoje prilike tako, da bo udeležba vsaki mogoča! — Odbor.

— NE PREZIRITE! Kadar kaj naročite v Učiteljski tiskarni ali v njeni knjigarni, odnosno podružnici v Mariboru, izpolnite nastopno, da boste hitro postreženi: napišite naročilo razločno, podpišite ga, navedite točen naslov: (ime, kraj, pošta). Če naročite v imenu urada ali zavoda, pritisnite tudi štampiljko. — Kadar želite kako pojasnilo, ne prilagajte znamk za odgovor, pač pa opre-mite vsa pisma, naslovljena na Učiteljsko ti-skarno in knjigarno s predpisano znamko. Naročanje vedno več skupaj. Pri naročilih pod 15 din ima tiskarna izgubo zaradi poštni-ne in drugih stroškov. — Uvažujte našo proš-njo v Vašo in našo korist.

— Izseljeniška akademija pod pokrovi-teljstvom g. bana dr. Natlačena bo v nede-ljo, 27. marca, ob 11. uri dopoldne v frančiškanski dvorani v Ljubljani. Pri akademiji sodelujejo godalni orkester drž. učiteljske šole, učenke Lichtenhurnovega zavoda, zbor Uršulinske gimnazije, dijaki škofskih zavodov in zbor I. dekl. meščanske šole. Nagovor ima škof g. dr. Rožman. Prostovoljni prispevki so namenjeni »Mladinskemu skladu« iz-seljenske mladine za njen obisk domovine.

— Opozarjamo, da bo šolsko leto kmalu minilo in bo treba misliti na nakup knjig za Vaše otroke za prihodnje leto. Da boste to breme lažje prenesli, si otvorite tekoč račun pri Učiteljski tiskarni. Pišite po navodila ali pa se obrnite na svojega poverjenika. — Poverjeniki naj na vsakem zborovanju tol-mačijo važnost te ugodnosti, ki jo nudi Uči-teljska tiskarna vsem, posebno pa družin-skim očetom, ki imajo s šolanjem otrok ve-like izdatke. — Opozarjamo pa na te ugod-nosti vse učiteljice in učitelje, ki si nabav-ljajo razne knjige. Poslužite se ugodnosti, ki jih nudi naše gospodarsko podjetje. — Svoji k svojim! — Svoji za svoje!

— Na zborovanjih sreskih učiteljskih društev porabite vsaj nekaj časa za gospo-darske zadeve, med katerimi bodi prva: pro-paganda za Učiteljsko tiskarno.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Kaj se »Domoljub« sanja. V svoji 11. šte. priobčuje »Domoljub« sledeče: Se-danjo Slovenijo hočejo izbrisati z oblička zem-lje. Kdo? Naši učitelji ali vsaj neki A. P., ki je napisal pod naslovom »Naše pravo odo-slanstvo« v »Učiteljskem tovarisu« tudi sle-deče: Naše delo je notranje, mirno, tiho, trezno. Hočemo predvsem vzgojiti našo mla-dino daleč od tiste slovenske preteklosti, ki jo v svojih dušah tako mrzimo, daleč od na-šega neverjetno smešnega dlakocpstva, ki ga je rodila znamenita »ločitev duhov« preobra-zivši Slovence v kozle in ovce, v liberalce in klerikalce. Takšno Slovenijo hočemo izbrisati z oblička zemlje. — Ali ne diše ti stavki po današnji skrajno levičarski, ali vsaj ljudsko-frontarski miselnosti? (Taka podtikanja so pri »Domoljub« že zelo stara in jih že nihče več resno ne jemlje. Opomba ured.)

— I Belgijko in slovensko učiteljstvo pri-merja »Domoljub« od 16. marca in toži: Ka-ko je s slovenskim učiteljstvom. Koliko jih je med učitelji, ki bi se z ljubeznijo strnili z ljudstvom po deželi v eno in postali zares vodniki ne le otrok, marveč vsega ljudstva, ki bi jim bile svetinje naroda svete in njegov črt vreden, da tisto stvar črtijo tudi oni? So takšni učitelji in čast jim! Ali kje jih je večina. Pravite: učitelj je poklican, da ljudstvo vodi po novih potih, ki jih je napre-dek, kultura in znanost spoznala za prava. Tako je! Toda takoj je treba stvar dopolniti: vendar pri tem ne sme podirati vekovnih na-čel in osnov, ki so narod ohranjale sto in sto let in so trdno poročene, da bo na njih narod tudi v bodoče živel in se razvijal. Kdor ta, v mnogih viharjih zgodovine trdo preizku-šena načela podira, uničuje svoj narod. Ka-teri vodnik naroda si upa pred zgodovino in pred svojo narodno vestjo naprtiti očitek, da je v narodni šoli svoj narod ubijal?

— I Českoslovaško šolstvo. Napredek, ka-kor ga je zabeležila bratska Českoslovaška po končani svetovni vojni ravno v šolskem po-gledu, lahko služi za zgled vsem ostalim, predvsem pa mladim državam, ki so nastale šele po svetovni vojni. Število ljudskih šol na

Českoslovaškem je naraslo v zadnjih dveh desetletjih od 13.600 na 15.400, meščanskih šol od 400 na 1937, umetniško-industrijskih od 252 na 285, gospodarskih od 206 na 263 in trgovskih od 86 na 104. Českoslovaška repu-blika ima 14 visokih šol. Zahvaljujoč Masa-ryku, imajo na Českoslovaškem zakon, po ka-terem so vse občine primorane ustanavljati javne knjižnice. Ta zakon, ki je po svojem duhu najmodernejši na svetu, je bil izdan leta 1919, in se danes Česlovaki upravičeno vprašujejo, ali je na svetu še kaka država, ki bi bila po svetovni vojni ustanovila 15.257 javnih ljudskih knjižnic, ki imajo danes že nad sedem milijonov knjig? (»Slovenska be-seda«, 18. III.)

— I Plebiscit. Stranice so srečna občina. Pred kakimi desetimi leti je umrl velik do-brotnik in zapustil za popravilo zanemarjene šole 75.000 dinarjev. G. župnik in še nekateri drugi morje se pa sedaj zavzemajo, da bi se s tem denarjem ne popravila šola, temveč da naj se zgradi »Prosvetni dom«. — Ker ni med merodajnimi gospodi enotnosti, je oblast od-redila plebiscit. Nedavno se je izvršilo gla-sovanje, ki mu je prisostvoval tudi sreski

Za pomlad!

divne modne novosti za Vas

in Vašo družinico smo pripravili in pričakujemo Vaš poset

MANUFATURA NOVAK

LJUBLJANA — KONGRESNI TRG 15

→ Pri nunski cerkvi ←

načelnik. V stari šoli so se zbrali. Na eni stra-ni davkoplačevalci, kmetje in obrtniki, na drugi pa g. župnik in gospod učitelj. — Velikanska večina kmetov je glasovala proti g. župniku za popravilo šole. Za župnikov pred-log je na začudenje vseh kmetov glasoval tudi g. učitelj. — Kmetje so plebiscit dobro prestali. — (»Kmetjski list« 16. marca.)

— I O ukrepih rumunskega prosvetnega ministrstva proti kajenju učiteljic in profeso-ric v šoli, piše »Jutro« od 23. marca.

Dobil sem večjega samouka v mizarstvu, ker pravega mizarja takrat ni bilo v vasi, in pogodila sva se, da mi napravi toliko in toli-ko klopi, mizo, kak stol in omaro iz desk te barake. Za plačilo pa bi dobil del neporablji-vega lesa, zlasti tramovje.

Pod njegovim večjim vodstvom smo raz-dirali barako in zopet so bili otroci oni, ki so opravili levji del. Starejši so odrgavali deske, drugi pulili žeblje, ali znašali les na odkazano mesto v vasi. Kmalu je bila baraka razdrta in mizar se je pridno lotil dela.

Klopi so bile kar v redu narejene. Saj sva vzela mero in sistem v bližnji šoli, ki je ostala nepoškodovana. Bile so sicer nepobar-vane, ker na kaj takega ni bilo v onih raz-merah niti misliti. Imele so celo dolbine za tintnike, le o tintnikih si še nisem upal sa-njati.

Kar slovesen trenutek je bil, ko smo po-stavljali klopi v šolo. S kakšnim veseljem so jih nosili otroci po stopnicah v našo novo šolsko sobo. Vsak si je pri tej priliki že kar izbral prostor, kje bo sedel. Klopi so bile si-ker nepobarvane, a sicer dobro narejene. Ime-le so prostora za štiri do pet sedežev. V sobo sta šli dve vrsti in še je bilo po sredi prosto-ra za ozko ulico. Tudi miza je bila čisto v redu. Imela je celo miznico — seveda brez ključavnice, saj takih stvari ni bilo mogoče dobiti v tamkajšnji okolici.

Pravo delo pa se je začelo šele zdaj. Otroci so bilo okrog 160, med temi kakih 120 takih, ki še niso bili nikoli v šoli. O knjigah in zvezkih ni bilo ne duha ne sluha. Tudi ku-piti bi jih ne mogli ti revčki, ker njih starši niti za sol niso imeli.

V tistih časih je bila zavest tovarištva še živa. Na obupno prošnjo v našem stanov-skem listu sem dobil od mnogih strani stare

šolske knjige in »raznovrstne« »Abecednike«. Najbolj se je izkazala šola na Blanci, ki je poslala velik zaboj knjig. Hitro smo jih pre-gledali in uredili. Našli smo med njimi kakih 30 enovrstnih »Abecednikov«. Prišli so nam zelo prav. Saj v vsej deželi ni bilo mogoče dobiti teh knjig, niti v trgovinah, niti po šo-lah. Med temi darovanimi »Abecedniki« je bilo seveda tudi precej takih, ki so jim manj-kali posamezni listi. Te smo kmalu dopolnili. Starejši učenci so prerisali in pretiskali manj-kajčne liste ter jih nalepili v nepopolne knji-ge. Pri tem delu smo prišli na misel, da bi ne bilo napačno, če bi prerisali in pretiskali kar-cele »Abecednike« za one učence, ki jih še niso imeli. Kajti večina otrok je le še bila brez potrebne knjige. Med starejšimi šolarji so se oglašili takoj risarji, prepisovalci in »tiskarji«, ki bi na ta način pomagali mlajšim do potrebnih knjig.

Papirja smo imeli dovolj. Polne skrinje so ga imeli nekateri pod strehami. Bil je naj-raznovrstnejši, od najboljših vrst do navad-nega konceptnega. Živila, obleko in drugo so ljudje takoj poskrili. Le za papir se do ta-krat ni nihče zmenil. Ko sem šolarjem poja-snil vrednost papirja, so si ga vsi takoj naba-vili za vse slučaje. Tudi v našem poslopu ga je bilo velik zaboj in prenesli smo ga z za-bojem vred v šolo.

Vojaške oblasti so za enkrat pobirale sa-mo municijo, obleko in druge večje vredno-sti — za papir se še niso zmenile in najbrže tudi vedele niso zanj. Šele pozneje došle ita-lijske okupacijske čete so začele pobirati tudi papir. Takrat smo ga poskrili na varnej-ša mesta, na vidnih krajih pa pustili le manj-še količine. Milostno so nam prepuščali Ita-lijani po nekaj leg, mi smo se pa pritoževali, češ da bomo imeli premalo. Šoli so po »do-

Izšel je glasbeni priročnik za MATERINSKI DAN

Obseg 36 strani

Cena 20 dinarjev

Dve igrice s petjem. — Velika izbira eno, dvo in troglasnih mladinskih zborov. Naročila sprejema Učiteljski pevski zbor Emil Adamič, Ljubljana, Franciškanska ul. 6

Opozarjamo, da glasbenega priročnika ne bomo razpošiljali na ogled, temveč samo onim, ki ga bodo naročili.

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje. 1. Ali imajo sreski šolski nadzorniki po zakonu pravico sklicevati šol-ske upravitelje s svojega področja na urad-ne konference in posvetovanja? — in če imajo to pravico, 2. ali pripadajo za take konference udeležencem potni stroški in dnevnice?

Odgovor: Šolski zakon pozna zgolj sre-ski učiteljski svet, ki ga tvorijo prav vsi uči-telji istega šolskega sreza. Za seje učiteljske-ga sveta, ki ga sklicuje sreski šolski nadzor-nik, ne pripadajo učitelju niti dnevnice, niti povračilo potnih stroškov.

Konferenc šol. upraviteljev zakon ne pozna. Če jih sreski šol. nadzornik kljub te-mu, da niso predvidene, skliče, pripadajo udeležencem tako dnevnice kakor potni stro-ški. Plača jih instanca, ki konferenco sklica-je, če to izplačilo odbije, pa osebno sklica-telj oz. podpisnik uradne odločbe, s katero je konferenca sklicana.

Po našem mnenju pa za sklicevanje kon-ference šol. upraviteljev ni nobene oslombe v zakonu in bi se ne moglo vršiti.

—§ I. R. iz I. Na anonimna vprašanja ne odgovarjamo.

Naša gospodarska organizacija

Občni zbor »SAMOPOMOČI UČITELJ-SKIH OTROK« se vrši v nedeljo 27. t. m. ob pol 9. uri.

—g Zadrudnikom Učit. samopomoči. V teh dneh ste dobili položnice za nakazilo članskega prispevka po umrlem zadrudniku Radiću Adolfu v Celju. Samski člani nakažejo (s poštino) 6 din, zakonski pari 12 din. Ker so zneski nizki, jih nakažite takoj! — Po-ložnicam smo priložili računski zaključek za 1. 1937, in vabilo na občni zbor, ki bo v ne-deljo, dne 10. aprila 1938., v Mariboru. IV. dekl. ljud. šola, v Cankarjevi ulici. Vsi za-družniki ste povabljeni k sodelovanju. Za-družna uprava se nadeja prav velike udele-žbe, saj je občni zbor le enkrat v letu. S se-boj prinesite poročila za občni zbor, ki bodo priobčena v »Učit. tovarisu«.

Učiteljska tiskarna

—t Novi zadrudniki se sprejemajo vsak mesec na seji upravnega sveta in nadzorstva. Prijavite se čimprej svojemu sreskemu po-

verjeniku, ali pa naravnost Učiteljski ti-skarni. Vsak zaveden učitelj, vsaka zavedna učiteljica naj bo zadrudnik in odjemalec. Dru-gi izkaz zadrudnikov po srezih bo zopet po-kazal lep napredek. Stanovska zavest raste,

broti« pustili ves papir, kolikor so ga seveda oni videli. Dobršen del smo ga namreč pra-vočasno poskrili po raznih kotih.

Iz papirja smo zvezali debele zvezke in jim dali primeren ovitek. To naj bi bili novi »Abecedniki«. Prerisavanje in prepisovanje je šlo s polno paro. Tiskarji in lepiscopi so se prav potrudili, da je bilo delo kar v redu. Imeli so pa tudi mnogo veselja pri tem. Ne-katerim se je izvržno posrečilo. Berila v do-datku se niso tiskala, ker bi bilo to preveč zamudno. Pač smo pa natančno opisali, kako smo delali »Abecednike«, dodali še nekaj na-rodnih pesmi za petje, pesmi za šolarsko ma-šo in več krajevnih pravljic in pripovedk, ki so jih otroci sami nabrali in jih je pozneje po večini priobčil tudi mladinski list »Novi rod«, izhajajoč v Trstu.

Tudi zvezke smo delali sami in jih na-črtali z ravnili. Manjkalo pa nam je še vedno raznih stvari. Tako na primer šolske table. Izvedeli smo, da imajo v trški šoli eno pod streho, ki bi bila za nas še dobra. Dva učenca sta šla ponjo, mizar pa je naredil primerno stojalo. Tudi krede ni bilo mogoče dobiti ni-kjer po trgovinah. Prinesli so jo pa otroci s hriba Polovnika, kamor so hodili ljudje že pred vojno ponjo za domače potrebe. Bila je sicer bolj trda in namešana s kamenjem, a za silo se je vendar pisalo z njo.

Po dolgotrajnih pripravah smo končno le pričeli s pravim poukom. Starši so pridno po-magali začetnikom, da so premagali prve tež-koče.

Pisali smo dolgo časa samo s svinčniki. Te smo še iztaknili kje, a tintnikov in tinte ni bilo mogoče dobiti v bližini. Šele čez čas nam je tintnike prinesel nekdo iz Trsta, tinto smo pa skuhali sami iz jagod tintovne, to je

boljša bodočnost se nam obeta. Vse kaže, da bo imela Učiteljska tiskarna na koncu leta najmanj 1000 zadrudnikov in zadrudnic. Vpla-čevanje zadrudnih deležev na obroke omogo-či vsakemu pristop. Ne odlašajte — svoji k svojim!

—t Nove tiskovine potrebujejo krajevni šolski odbori pri predložitvi letnih obraču-nov za leto 1937/38.

A. obračun šolske občine, A. blagajniški dnevnik s proračunsko razvidnico, ki jih ima v zalogi Učiteljska ti-skarna.

—t Bajzelj: Vesele ure I. in II. del. Te dni prejmete naročilnice. Izpolnite jih takoj in vrnite, da bo drugi del te važne knjige čim-prej izšel.

—t Ze sedaj naročite dr. Kozinovo knji-žico: »Sprejemni izpiti«, da se Vaši otroci te-meljito pripravijo za sprejemni izpit za sred-njo šolo. Franovičev - Gavazzijev: Stenski zemljevid kraljevine Jugoslavije, fizičen, raz-deljen na banovine, velikost 128/152 cm, na platnu in s palicami stane v knjigarni Učitelj-ske tiskarne 320 din.

Mladinska mafica

—mm Izšel je 2. zvezek Cicibanove knji-žnice »Ciciban čita« s sledečo vsebino: Dedek, igraj se z nami. Deček in čopka. Debelja repa. Kdo ugame? Kdo je kriv? Mamici za god. Zvonček in Majdica. Moj kužek. Pomlad. Kuhinja se jezi. Cvetna nedelja. Velika noč. Moj bratec. Metkino pismo. Siničke. Svarilni napis. Trepetlika. — Med sotrudniki so Čer-nejeva, Ribičič, Ločniškar, Skulj, Debenak in Mitija. Knjižica je bogato ilustrišana s pri-mitivnimi risbami in je tiskana z najrazlič-nejšimi tipi črk. Knjižica ima samo original-no besedilo, ki je sistematično urejeno in bo močno koristila otrokom prvih razredov. Stane le din 1.50.

—mm Sedma številka »Našega roda«, katere vsebino smo prinesli že v zadnji šte-vilki »Učiteljskega tovariša«, je dotiskana in se bo začela razpošiljati prve dni prihodnjega tedna. Številka je vsebinsko in ilustrativno pestra in zanimiva.

—mm Opozarjamo učiteljstvo, da izgu-bijo naročniki »Našega roda«, ki niso naro-čili vseh števk lista, pravico do knjig.

—mm Letošnje redne publikacije: I. Venceslav Winkler: Hribčev Gregec, z ilustracijami Maksima Sedeja.

P. n. naročnike in čitatelje obveščamo, da dobavlja znana veletrgovina z manufakturnim blagom NOVAK v Ljubljani blago za vse vrste oblačil proti odplačilu v mes. obrokih. Cene stro-go solidne. Zunanjim odjemalcem pošlje na željo tudi vzorce. Prosi le navesti pribl. vrsto blaga.

grma, ki ga je bilo polno za vasjo. Imeli smo je dovolj za šolo in za domačo rabo. Bila je sicer malo bolj bleđa, a za naše razmere kar dobra.

Počasi smo si nabavljali še druge šolske potrebščine. Otroci so prinašali v šolo naj-različnejše zemljevide, ki so jih našli na vo-jaskih barakah. Narisali smo sami večje zem-ljevide občine, okraja in dežele, pozneje še delov sveta. Kajti o denarju za učila tedaj ni bilo govora. Pa tudi poštni promet je bil v tamkajšnjih krajih tako negotov in neurejen, da se ni splačalo tvegati denarja ali blaga. Iz raznih italijanskih knjig, ki so se našle povsodi po hišah, smo izrezovali slike, primerne za nazorni pouk, zlasti živali, in jih nalepljali po skupinah na trši ovojni papir. V pod-strežjih neporušenih hiš je ostala še marsi-kaka knjiga iz predvojnih časov. Te so otroci prinašali v šolo in ustanovili smo knjižnico za šolarje in za odrasle. Vsako nedeljo po maši smo knjige delili med ljudi, ki so jih zelo radi brali, saj drugega čtiva ni bilo mo-goče dobiti. Meje so bile tisti čas hermetično zaprte in časopise z jugoslovanske strani strogo prepovedano. Vendar so se našli pre-drzni in premeteni mladeniči, ki so skrivno prelezli med žičnimi ovirami mejo ter nam prinesli iz Ljubljane najprej knjig.

Takratne italijanske okupacijske oblasti so se zelo čudile, da znajo pri nas vsi ljudje brati. Čudile so se posebno malim šolarjem, ki so tja proti veliki noči že prebirali lepake po vogalih hiš. S temi so bili naši novi go-spodarji zelo radodarni in so jih kar naprej nalepljali. Menda je to v Italiji navada. Tam ni bil časopis zdaleka tako razširjen kot pri nas.

(Dalje prihodnjič.)